Byxil oronuudai proletaarlnar, negedegtŷ!

RIAAD-MONGOL NEN

OONOI KOMUNIIS (BOLЬȘEVIIG) PAARTIIN BURIAAD MOŽIIN KOMITEEDEI, BMASSR-a TYBEI GYISEDXEXE ƑEDEI ba BURSOVPROFOI YDER BYRIIIN OORGAN

56) | 1937 onoi janvaarь 27 | Sen 5 myn.

Nyx. V. X. Tajirovta Leeninei oorden olgoxo tuxai SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi togtool

SSR Xolboonoi Tybei Gyisedxexe Komiteedoi togtooxonь:

Gadaadiin poliitikiin talaar jixexen azal jabuulhanainь tylөө nyx. V. X. Taiirovta Leeninei oorden xaira olgoxo.

SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi tyryylegșe—M. KALIININ.

SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi sekretaarь—I. AKYYLOV

Moskvaa, Kreemlь 1937 onoi janvaarь 26

Nyx. B. F. Biirodo Ulaan Odonoi oorden olgoxo tuxai SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi togtool

SSR Xolboonoi Tybei Gyisedxexe Komiteedoi togtooxonь:

Kontrrevoliucatai temesexe xeregte tusgaar gabijaa xaruulhanainь tylөө nyx. B. F. Biirodo Ulaan Odonoi oorden xaira olgoxo.

SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi tyryylegșe—M. KALIININ.

SSSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedoi sekretaarь—I. AKYYLOV

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi janvaarь 26

...IIN BELEDXELDE BOLЬȘEVIIG TEEMPE XEREGTEI

...tanai 2 dugaar zil
...nii byri jixe ilalta-
...ergxiin tylөө oro-
...yxii azaxuin froont
...aliis myriisөөnyyd
...za exilee. Ene my-
...onbaasai staxaanovșa
...uud yydxeze, enenь
...ayiledberiiin Arkom
...nikiidzeer hișaagdan,
...aamzarxadaa gansa
...ayiledberiiin xydel-
...bișe, byxii azaxuin
...ședei zyghee xaluu
...egdehen baina
...azayiledberiiin staxaa
...yydxelii xydөө aza-
...aanovtan xalan abza,
...yxii oron dotoroo
...de urgasiin tylөө
...jabuulagdaza exilee.
...isөөde xydөө azaxuin
... ynder urgasiin maas-
... MTS-yyd ba kol-
... orolsozo baina. Ma-
...yyblikiin kolxoozuud,
...istnar (Alairai aimagai
...kiin ner. kolxooz,
...ominteern", „Social-
...irovoi ner. kolxoozuud
... myriisөөde orolsozo

...deede urgasiin tylөө
... negen șiidxexii șanar-
...inь gexede,—traaktor-
...haraltagyi xydelmeri
... Manai respyyblikede
... xydelmeriiin tyseb
...oo 105 proceent gyi-
...en bolboș, traaktorai
...өl xysed așaglana-
...e sexe xelexe xereg-

... elirxeelexe gansaxan
...bel,—1936 ondo Xon-
...TS - ei traaktorai
... (brigadiir nyx. Leg-
...nov) nezeed traaktor-
...ktaar gazar azallahan
... traktoriistnar Șiirab
...ebeg-Dorzo Gombiin,
...anoov gegșed 1000-
... gektaar xyrter azal-
...a. Xonxoliin MTS
...gaa zahabariii 1936
...abriiin 28 da dyyr-
...ijaata kolxoozuudiinь
...xaahan, terenee aril-
...na. Ene MTS byxii
...meri ba xygzeleeree
...e dotoroo tyryy
...ehen.
...S bișe MTS-hee on-
...uhatai, ondoo traak-
..., ondoo mașiina zeb-
... xyn hөө ondoo xy-
...eerehee amzaltanuu-
... tyryy huuri ezelee
...-ei direekciin xydel-
...xidxeze șadahan dee-
...aktoriistnar, kombaj-
... bișeș xydelmeriședei-
... staxaanovtanai xy-
... yrgenөөr emxidxen
...adahan deerehee ty-

ryy huuri ezelee.

Xonxoliin MTS-ei staxaanovșa traktoriistnar traaktoraigaa teexnikii șudalan ezelehen ba ene yndehen deere xydelmeriiingөө byteesii deeșelyylze șadahan baina. Yligerlexede: Staxaanovșa traktoriist Șiirab Dorziin gegșe traaktoraigaa „tard" gehenș abiaajiinь, traaktoraigaa „amilaxiinь", aaraxiinь aldaxaa bolioogșab, ene tere zahabari garaahaanь, tendenь zahazarxigșab, mașiiniingaa onihii taniaad baixada, xydelmeriiinș byteese hain baidag jym geze xeledeg baina.

1937 on soo traaktorai azallalgii 1936 onoixihoo ...ișeegyi deeșelyylxe zorilgo tabigdaa. Ene amzaltii olxiin tula manai MTS-d xabarai tarilgada bolьșeviig johoor beledxexe johotoi baihanșahaa, byxii respyyblike dotoroo (janvaariiin 20-nai medeegeer) traaktorai zahabari 55,8 proc., plyygei—29,1 proc., ba seejelkiin zahabari 16-4 proc. gyisedxegdөөe jabana. Kabaanskiin MTS—32, proc., Tarbagatain—45,4 proc., Xezengiin—3.,5 proc. gexe meteer xozomdozo jabahan baixa jym.

Tarilgiin beledkelei baha nege șuxala asuudal—yrehe xadagalalga jamar jabanab gexede, bahal muu.

Byxe respyyblike dotoroo (janvaariiin 20 medee) yrehe xadagalalga 74,9 proc., straxovoi foond 56,9 proc. gyisedxegdee, tere myrtenь arai geze 44,4 proceentiin seberlegdehen baina.

Myn, ynder deede urgasa abxa zorilgii agroteexnikiin xemzee jabuulganuud baga bișeer șiidxelsexe bain gexedenь, mynөө xyrter respyyblike dotoroo saha togtoolgii (janvaariiin 20 medee) arai geze 41,3 proc., șibxe gargalgii 19,2 proc., ynehe sugluulga 18,6 proc., gyisedxegdөөe jabanabdi. Ende gansa șibxe deere abaad xelexede, manai mal azaltai respyyblikiin kolxoozuud șibxeer dutaa bișe, gansal bolьșoviig johonoi xytelberi ba xydelmeri xojor dutana geze sexe xelexe xeregtei.

Manai byxe oronoi MTS-d ba kolxoozuudai urda 1937 on soo byri jixe urgasa abxa zorilgo tabigdahan baina. Ene zorilgii dyyrgexiin tula, yder sagii geengyi tarilgadaa beledxexe xeregtei. Ene zilei xabarii—staxaanovtanai 2-dugaar xabarii erxim șanartaigaar yngergexiin tula, soicialiis myriisөө yrgenөөr emxidxe e, Staalinai 7-8 miliaard pyyd tariaanai tylөө temeselde aguu jixe ilalta olja.

...an zorigton ajanaa dyyrgebe

...1 hariin saana, 1935
...a iiin 15-nai yder,
...xiliin haxiuulșa!—
...nsomool Liydviirs-
...anda doro SSSR-ei
...aza velosipeder
...xo geze Kiijevhee
... jym.
...e onoi janvaariiin
...aiiniin Soveeduudai
... Xuralai neegdexe
...geroilig velosipeedoi

ajanda xamaadagșa taban zorimgoi xynyyd Kiijev goorodoo orozo jrebe.

Edener soveedei velosipeedeer SSSR-ei xilii zubșaza dyn xamta deeree 30007 kilomeetr ajanii tuilaba.

Ene ...z șe leșgyi berxe ba uta xoliin ajanii tuilahan ny xedөө Ykrajiniin xede ...ingaad fizkylьtyyrnigyyd xaluunaar ugtaba. (TASS).

Ymsedөө malaar olon boloo

Selenge. Nojoxonoi somonoi „Bolьșeviig" eze kolxooz malazalii xygzyylxe 1936 onoigoo gytenei tysebii ylyy gargaza dyyrgee Geșyydeingee azalta yderte 300 tolgoi xuriga ișege ba 90 tolgoi tugal xubaagaa.

Baha 489 tolgoi zize mal. 5 tolgoi yxer geșyydtei xudaldahan baina. Ene kolxoozoi geșyyd 1934-35 on soo erximee ail 3 tolgoi maltai baihan aad, mynөө 1936 on soo oloxi ailiinь 10-15 tolgoi maltai boloo. Zișeelxe le: Zigmedei S. 16 tolgoi maltai, Dașapalai D. 13, Biliktiin B. 12, Bujantiin G. 14 tolgoi maltai bolhon baina.

Lymbynei. Sanziin.

Yrehe xadagalga tahaldaltai

Booxonoi aimag soo 1937 onoi xabarai tarilgiin yrehe xadagalga muugaar jabana.

Ene aimagii yrehe xadagalgaar gedergenь tataza baihan somonuud gebel: Xojordoxi-Gotol-28 proc., Yliee-32 proc., Yxer-33 proceent.

Ede somonoi kolxoozuud tariaa soxilgoo araixan xaxadlaza jabana. Zarьm kolxoozuud yrehe xadagalxadaa seberlen gyigee orxizo ba tyrel tyrelei tariaagaar yrehee ilgaaagyi.

Baha jixenxi kolxoozuud agroxemzeenyydii muugaar jabuulna. (Hyzgiin ba Oros-Jengyydei somonuud). Ene aimag dotor yrehe xadagalgaar baraag jabahan somonuud gebel, Verșiinskiin somon-86 proc. Șine Voskreseenk-62 proc. Ongoi Xytaanka 60 proc. g.m. Jyre yrehee xysed xadagalhan somon orci negeș baixagyi.

Booxonoi aimagai kolxoozuud darui sagaa ene dutuu dundanuudaa zailuulza, 1937 ondo ynder urgasa abxiin tylөө temesexe johotoi.

Batiin.

(SOJUUZFOTO).

Ispaaniiin zasagai seregei zaluuxan seregșe.

Malaa mynxelyylbe

Booxon. Ongoi-Kytaankiin bylegei „Maarta naman" geze kolxooz өөh deingөө hain duraar byxii maluudaa 25000 tyxerigeer ba tomo yylterei maluudii 2400 tyxerigeer mynxelyylbe.

Batiin.

Kylьtyyrne bolzo șadaa

Zide. Borgoin somonoi selpoo bol, 1936 on soo byxii magaziinaa șirdehen, dulaalhan jixe honor kylьtyyrne magaziin bolgozo șadahan baina.

Gadna, 1936 on soo ed tavaarai ergisiin tysebii 107 proc. ba angai arha beledxelei tysebii 115 proc. dyyrgee.

M. Žarbain.

„Zyndөө bytexede" naidaad huuna

Xoriiin aimagai Anaagai somonoi „Ulaan-Odon" geze kolxooz (tyryylegșenь Cerenei) mynөө xabarai tarilgada beledxexe xydelmerii jixe muugaar jabuulna.

Yrehee tysebei johoor xadagalhanș haa tereenee mynөө boltor seberleze, arilgaa ydii. Baha 4 seejelke ba nege zarьma plyygyydiinь zahagdaa ygei. Agroteexnikiin xemzeenyydii sag bolzorsoonь jabuulxa tuxai oroldonogyi.

Ynder deede urgasa bolbol zyndөө jirexe bișe, xarin tereeniii hain beledxel xeze abxa bolxo tula, ede dutuunuudii tyrgeer zahaxa șuxala.

B. B.

Xezengiin MTS traaktornuudaa muugaar zahana

(Manai tusxai bișegșehee).

Xori. Xezengiin MTS oroi xamta 31 traaktortai baina. Tedeenhee arai geze 5-6 traaktarnuudii zahahan aad le, zahabariinь șanar jixe muu.

Ene MTS 26 ceentner tylișe (goruușa) Ulaan-Ydehee asarxa johotoi aad, terenь tahaldaa.

Traaktorai zahabarida baihan xydelmerișed ba darxasuulai ysloovi jixe muu. Xamagai tyryyn baani ygei. Tiime deerhee, tedener xeden modonoi gazarta baanida oșodog ba gertee busaad 3-4 xonogto azalhaa tahardag MTS-ei direekse eneen tuxai medeze baigaad, jamarș xemzee abnagyi.

D. Žam.

Șanga șadaltai ba kylьtyyrne azahuudal

Agiin aimagai zanьma kolxoozuud eneenei urda xozomdongi kolxoozuudai toondo orolsozo baihan aad, mynөө ali byxii talaaraa tyryy kolxoozuudai zergede garza șadaa.

Tiime xolxoozuud gexede: Urda-Agiin somonoi Voroșiilovoi neremzete kolxooz, Mogoitiin somonoi „Socialiizm", Xará-Șberei—Kiirovei, Cagaan Uuliin—Markiizovoi, Zugaalain—Dorziijevoi neremzete ba bișeș kolxoozuud azaxuin ali byxii xydelmeriii amzaltatai dyyrgeze, zasagai urdaxi xamag ujalgata ba hain duranai tyleberinyydii bolzorhoonь urda dyyrgeze șadahan baina. Ede kolxoozuud staxaanovtanai 2-dugaar xabarai tarilgiin beledxelde muu bișeer beledxee. 1936 onoi niuurta azalta yder byriiin 3-5 kilograam tariaa xubaahan ba myn ogoroodoi ediee, hynei produugtnuudii nelieed jixeer xubaahan baixa jym.

Ede kolxoozuud ystaavai 5-daxi pyynktede xelegdehen „...kolxoozoi ail byxen 8-10 xyrter yniee ba tereenhee gadana zaluu maltai, xamta 100-150 xyrter xoni jamaa, xizaargyi toonoi șubuu, 10 tolgoi aduu, 5-8 tolgoi xyrter temee xubidaa edleze bolno" gehen pyynktii xysed bejelyylze baina.

Kolxoozoi xydelmeride xen staxaanovaar, ynen hainaar xydelmerildeg be, tedener ymsedөө olon maltai bolzo, өөreingөө aza huudalii haizaruulan, kylьtyyrne baidaltai bolhon baina.

Zișeelxede: **Gombiin Ceveen** (Kiirovoi ner. kolxooz) ymsedөө xamta 93 tolgoi maltai (11 aduun, 10 haaliiin ynieen, 51 xoni jamaan, 6 tolgoi temeen ba gaxaitai). **Dorziin Darma** (Staalin kolxooz)—76 tolgoi maltai. **Nimiin Žargal** (Voroșiilov kolxooz)—71 tolgoi maltai. **Banzaragșiin Abraam** (Lazoo kolxooz)—67 tolgoi maltai boloo. Iime olon toonoi maltai bolhon kolxoozniguud nelieed olon bii.

Kolxoozniguudai huuxa ger baișan, malai dulaan haira ba kylьtyyrne zurgaanuudai (klyyb, baani, ulaan bulan g. m.) barilganuudii barixa baiguulxa talaar myn nelieed jixe xydelmeri xegdehen baina.

Respyyblike deeree tomo kolxooz bolxo Urda-Agiin somonoi Voroșiilovoi neremzete kolxooz 1936 onoi niuurta 350 xynei, Aga Xangilai somonoi „Maarta 8" kolxooz 250 xynei bagtaxa șine klyybnyydii bariba.

Ene byxii ilalta amzaltanuud geeșe Staalinai ystaavii zybөөr bejelyylhenei yre myn bolno.

S. Biçyyrsk

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROC

JANVAARIIN 24-ei YDEŞIIN ZASEDAANI

GERŞE ROOMMOI MYŞXEBERI

Soveed xeblelei xiliin saanaxi baidalai korrespondeent jabahan ba Raadek gegşiin urdanai tanil nyxeriinь bolxo gerşe Roomm gegşii syydmyşxeberileze exilebe.

Veşiinski: Ta Zeneevede baigaa hen gyt?

Roomm: Tiigee. 1930 onhoo 1934 on xyrter Zeneevede TASS-ai korrespondeentoor baigaa hem.

Veşiinski: Zeneevede baixadaa Raadektai uulzaa hem gyt?

Roomm: 1932 onoi xabar uulzaa hem. Tiixede, Raadek gegşiin Zeneeve jirexedee, Troocкiin ygehen bişegii Sedoovhoo abhanaa damzuulhan baigaab.

Veşiinski: Ene bişegei udxa tuxai Raadek tanda jyy medeesee hem?

Roomm: Ene bişeg soo zinoovьjevtentei negedexe tuxai, BK(b) P-n udaridagşadta, tyryyşiin eelzeende—Staalin ba Vorosiilovto esergyy temeselii terroriis meetodto oruulxa tuxai direktiivelee hen.

Tereenhee saaşanь, 1932 onoi namar Moskvaa jirexedee Troockido bişehen bişeg Raadekhaa abahan aad, Beerlineer jabalgandaa, urdatemь Sedoovtoi xelselde hen aadresaigaa johoor, tereeniinь nege neemec nomoi xabtahan teeşe niaaza niuugaad, elьgeehen tuxaigaa gerşe Roomm xelene.

Veşiinski: Tereeneegee udaa Sedoovtoi xedii le uulzaa hemta?

Roomm: 1933 onoi ijyylь harada, Pariizda uulzaa hem. Ene uulzaxadaa, nam-i Troockitoi uulzuulxa duratai hem geze Sedoov xelee hen. Tereeneegee udaa, xedii xonood Sedoov namda telefoondozo, bide Byloonski oi oşohon bainabdi. Ene oi soo Troockitoi uulzaa hemdi.

Veşiinski: Troocki tantai jyynde uulzaa hem?

Roomm: Minii Moskvaa abaaşahan bişeg sooxi zaabarinuudii amaaraa batalan dabtaxiin tulada. Troocki bol paraleelin ceentr baiguulxa tuxai asuudalhaa jariaagaa exilee hen. Zinoovьjevton oloşorzo bulixiin ajuul elite baina; trockiistan johotoi aktiivnaar xydolөө le ygei haanь tere ajuul jixe geeşe; paraleelьna ceentrei zybşөөneb; zygөөr le zinoovьjevtonoor negedehen xolboogoo tere xeeeerenь erxe bişe bailgaxa, gadana, paraleelьna ceentr bol aktiivnaar xydelxe johotoi, miin baixa bişe; etigeltei zonuudaar bejee xyrieelexe johotoi gee hen. Tereenhee saaşanь Troocki xelexedee: mynөө yjede gansa le teroor bişe, myn azayiledberi, aradai azaxuida xoroloxo jabuulga xexenь tusgaar udxa şanartai geze xelehen asuudalda orohon baina. Ene asuudal soo yşөө tydegөөxe xudxaxa jabadal bii baina. Zygөөr, hyidxen xoroloxo aaktanuudii xexede xynei yxexe damzaggyi baihanii ba xeden olon xoroto aaktnuudii xeze, Staalinai tabanziide, şine texnikede ba paartiin xytelberide etigexe jabadalii tahalaxa gol zorilgo baina geze medexe xeregtei geze xelee hen.

Tereeneigee udaa, „Cysiinee" geze Noovikov—Priboin zoxioohon roomaniii—kniigii namda ygeed, ene nomoi gadaa daxa soo Raadekto bişehen bişeg baixa geze xelee hen. Ene kniigiin bahaad, Moskvaa jirexedee Raadekto ygee hem. Myn, Troockitoi uulzahan, jarildahan tuxaigaa Raadekto xeleze ygee hem. Minii ama raltahaa busaxada, Troockido xariuu bişexeb geze Raadek xelehen baina. 1933 onoi sentiaabriin hyyleer amaraltaha busaxadaa, Sedoovoor damzuulza Troockido ygexe gehen bişeg Raadekhaa abaa hem. Ene bişegenь myn le nege neemec kniigiin gadar daxada xegdehen baigaa hen.

Ene bişegii Sedoovto 1933 onoi nojaabrь harada Pariizda ygehen bainab. Tereeneigee udaa, 1934 onoi apreelь harada Pariizda Sedoovtoi uulzaa hem. Tiin, bi hajadaa Ameerika elьgeegdexem, tiimehee xolboo barisaanai talaar tuhalaxa argagyi bainab geze tereende medeesehen bainab, hajadaa minii Moskvaa oşoxii Sedoov medexedee, xeregeingee jamar jabahan tuxai. Byxii organizaacanuuiaigaa xydelmeri tuxai elirxei elidxelii Raadekhaa asarxii namda daalgahan baina.

Veşiinski: Taa ene daabariinь dyyrgee hen gyt?

Roomm: Tiigee. Dyyrgee hem. Ene daalgabariii Raadekto damzuulaa hem. 1934 onoi mai harada minii Ameerika oşoxiin urla Raadek namaar bişeg damzuulahan baina. Tereenei xelehenei johoor, ene bişegiinь bol poliitikan ba diversioon xydelmeriinyydii delgeryylze baihan tuxai paraleelin ceentrei xysed toosooo baihan baina. Ene bişegii Pariizada Sedoovto ygee hem.

Veşiinski: Tanai Ameerika oşoxo bolhon tuşaa Sedoovtoi jyy xelsee hemte?

Roomm: Xerbee, soveed—ameerikiin xarilsaanai talaar negen honin jyymenei boloo xadanь, medeesexe gehen Troocкiin nege guilta bii geze Sedoov namda xelehen baina.

SYYDLEGDEGŞE SOKOOLЬNIKOVOI MYŞXEBERI

Veşiinski: Troocko-zinoovjevtenī negedemel terroriis ceentrto jamar xamtatai oihan tuxaiqna xeleze ygiit?

Sokoolьnikov: Negedemel ceentrei sostaavhiinь, terroriis ystanoovkanuudanь, Staalin ba Kiirovto esergyy terroriis aakt beledxexee negedemel ceentrei xaraalaza baihaniinь yşөө 1932 onoi namar namda eli medegdexe baigaa hen. Myn, negedemel terroriis ceentrei byxii barisaanuudiii negedyylxe xydelmeri Bakajevto daalgagdahiinь medexe baigaab. Tereenhee gadana, Moskvaagai terroriis gryypenyyd Rejngoolьdodo medeltei geze eli medexe baigaab. 1935 onoi zunhaa exileed paraleelin ceentrte minii xydelmeri exilhen baina. Eneenhee urda, negen diplomatiis tylөөlegşetei xelsee xexe gehen daabariii dyyrgexeer xizaarlahan baigaa. Xiliin saana Troockiin xeze baigaa xelseen bolboi gansal, Troockiin xoinohoo ynexee ree negen organizaaca xaraza baigaa jym. Troocki bol ene organizaaciin tylөөlegşe geeşe geze batalaxa asuudaltaigaar nege gyrenei diplomatiis tylөөlegşe şamda xandaza bolxo geze 1934 onoi exinde Kaamenev namda xelee hen.

Veşiinski: Tanda tiime asuudal tabigdaa hen gyy?

Sokoolьnikov: Tiigee. 1934 onoi apreelь hariin tengeer, nege gyrenei tylөөlegşetei alban jarildaa xehenei hyyleer iime asuudal baigaa hen. Ene xөөreldөөn bol alban jarildaanai dyyreed, orşuulaaşadai ondoo tahagta orohonoi udaa boloo hen. Ene jarildahan tylөөlegşe gazaaşanь ydeşexee baitarni, Troocki bol zarьma xeden duradxalnuudtaigaar miniii zasagta xandahan baina, ene tanda eli gyy geze tere tylөөlegşe namhaa huraa hen. Namda eli baina geze batalan xaruusxadam, ene duradxal bol xer şuxala udxatai geeşe geze asuuhan baina. Bi eneeniinь batalhan bainab. Tiixedemni, ene bol gansa tanai hanal gy geze asuugaa hen. Ene bol gansa miniii bişe, ene miniii nyxedei hanal bolno—gee hem.

Veşiinski: Gadaada gyrenei tylөөlegşetei jarildahan jarildaan tuxaigaa xyndэ xelehen gyt?

Sokoolьnikov: Hara ynger hen xoino eneen tuxai Raadekto, udaanь Piatakoovtoi xөөrөldөө hem.

1935 onoi zun, zinoovjevton ba troockitonoi zarьmanuudai barigdaza tuşaagdahanai udaa xedexen hara bolood baixada, paraleelin ceentrto oruulagdaad gэze medexedee, tereenei gegysydtei ba isaa baiguulxa şuxala baidal bii geze bodohon bainab.

Bi exin tyryyn Raadekto xandaa hem. Raadektoi zybşehen asuudalnuud bol, terroriis zaabarinuudii dvyrgexe tuxai ba eneeni emxidxexe asuudalnuud baigaa hen. Tereeneigee udaa, programiin zarьma asuudalnuudii zybşehen bainabdi.

Veşiinski: Zişeelxede jamarnuud?

Sokoolьnikov: Olon ulasai baidalai xubilaxatai xamta programiin asuudalnuud negedemel ceentrei geşyydei barqunaixidtai jabuulza baigaa xelelseenyyd namda eli baihan baina.

Veşiinski: Xedeer?

Sokoolьnikov: Kaamenev, Buxaarin ba Riikovtoi, Zinoovjev ba yşөө xenş hemdaa, mynөөş hananagyib, Toomski ba Yglaa novtoi xelelsee xeze baihaniinь medeneb.

Ede xelelseenyyd soo yndehen şuxala ba negedemel programmiin asuudalnuud ba taaktikiin negedemel zaabari—ystanoovkanuud, temeselei terroriis arga meetodii abxa jabadalnuud zoxiogdohon baigaa. Zygeer, baruunaixid tyr ebselgede (blookto) oroogyi baihan baina. Tedener bol, eneenhee urigşa bygediinь zybşөөxe baihanşhaa, өөhedeingөө tusgaar organizaaci, ceentr komiteedoo zanlanь bailgaxii ba negedemel ceentrtei gansal xolbootoi baixii duralnabdi geze medyylhen baina.

Veşiinski: Xiliin saanahaa Piatakoovoi jirehenei udaa tereentei jarildaa hen gyt?

Sokoolьnikov: 1936 onoi janvaarьda uulzaa hem. Troocki bol Geessotoi xelelsee xee geze Piatakoov namda xelehen baina. Ene xelelseen soo Geesse bol, gansal germaaniiin bişe, myn yşөө nege gyrenei interessto xamaadaxa eriltenyydii tabixa naidalgata baigaa.

Veşiinski Gyren dotoroo jamar xyseede tyşexebii geze bododog baigaab ta? Xydelmerişen aangaa gy?

Sokoolьnikov: Ygei.

Veşiinski: Kolxoozoi tariaaşalta gy?

Sokoolьnikov: Jyy, ygei aabdaa.

Veşiinski: Teed xende?

Sokoolьnikov: Bidener bol, xyd өgei tariaaşan byrzyi etegeedte tyşexeer bodomzoloo hem li geze janaг gaixalgyi xelexe xeregtei bainal daa.

Veşiinski: Kylaazuudta, kylaaguudai ylegdelxenyydte gyy?

Sokoolьnikov: Tiime. Eleneer ebşexe jabadal bol edeixen ylegdelxenyydei şaşalaa yegedexe jabadalda xyrgexe baigaa.

Veşiinski: Tanai hanalaar xadaa, tanai zasagta orox zam jamar etapanuudai (yjiin) saana baigaab?

Sokoolьnikov: Zasagta oroxo zam bol kapitaliis etegeedyydii (elimeentnyydii) aalixan bodxon yndiilgehenei udaa baigaa. Jyyb gexede, ele etegeedyyd bol, socialiis etegeelyydii tyrxe ba zarьma talaaraa, xalaxa (daxaxa) baigaa.

Veşiinski: Agressoornuud tuxaida gy?

Sokoolьnikov: Bidener edeeneer ebsen nairamdaxa baigaabdi. Eneen deerhee, dain bailddaanai yjede ba SSSR-ei buligdan diildehenei yreer blook bol zasagta orozo bolxo baigaa.

Veşiinski: Taanar bol arad zonoi zarьma socialьno yjede tyşexe şuxala baihanhaa bolobdi geze xeleehen bezet. Ta bol, tyşeg bolxo bloogoi tyşeg bolxo kulaaguudiii nereleehen bezet. Ene zyb gy?

Sokoolьnikov: Tiime daa, iime xysen bol bloogoi zasaghaa zarьna tydii olzo tuhalood baixadaa, ene bloogoi zasagii bailgaxa intereestei bolxo bainab şuu.

Veşiinski: Eneenhee gadana, yşөө jamar xysenyydte tyşexee bodomzoloo hemte? Tanai blook bol temeselei soogoo gansal өөhedeingөө xyseer xizaarlaxaar bodomzolodog baigaa gy, ali gyren soogoo baigaa soveedto esergyy busa etegeedyydii negedxexe xaraatai baigaa gy?

Sokoolьnikov: Jaaşagyi, ene xadaa bloogoi xaraalaza baigaa ekonoomikiin poliitikohoo garhan baina. Xerbee, blook bol, gadaadiin kapitaaldaa konceessi olgon ygexii ba zarьma zavooduudii gadaadiin kapitaliizmda aarendaar ygexii urid bodonzolhon baigaa xadaa, exin yjede zarьma kolxoozuudii taraaxa geze xezeeş bodomzolhon baigaa. Tiixede, ene bol gansal jixe tomo kapitaliizmai sexe etegeedyydii bişe, myn ene zuramii bailgaxa intereestei ba ene bloogii haişaaza zizexen kapitaliistnuud, zizexen naimaaşad, zizexen byrzyinerii gargaxa baigaa.

Veşiinski: Socialьno-ekonoomikiin tysebyydei tuxaida xelexeleje xamta, tanai blook indyystiiin poliitikada jamar xandadag baigaab?

Sokoolьnikov: Blook bol, indyystrizyylgiin poliitika unan halaxa, zarьma zavooduud koncessioneernuudai medelde oroxo baixa geze todolodog baigaa.

Veşiinski: Iime xadaa, taanar bol indyystrizyylgiin poliitikohoo arsaxaa xysehen baigaa gyt?

Sokoolьnikov: Tiigee.

Veşiinski Kolektivizaaciin poliitiki?

Sokoolьnikov: Kolektivizaaciin odoonoi poliitikohoo arsaxa, ene poliitikii unagaan halgaxii urid xaraalagdaa hen.

Veşiinski: Tiixedee, bylgem niitiin aagiin ilgaaji daxin bii bolgoxo geze gy?

Sokoolьnikov:
guulxa jabada
daxin bii bolgo
no geeşe aabda
Tyryylegşe: Sv
koolьnikov, 193
jamar terroriis
barisaatai baiga
Sokoolьnikov:
velь namda jire
Gladnioovei ter
barisaataib geze
velь bol ene g
daa jabuulaxa
tuxai zaabarin
baina.
Tyryylegşe: E
alaxaa beledxee
Sokoolьnikov:
gyy terroriis a
daabaritaidi g
lee hen.
Tyryylegşe: 19
Kiirovii xorolon
tuxai tanda eli
Nyx. Kiirovii ala
ba eneeniii gyis
riis ceentrei so
baihan baina g
Sokoolьnikov:
Kiirovii xorolon
jabuulagdaza b
onoi namarai
zunai hyyleer
nagyib, jyrlөө
gaal daa. Zyge
gyisedxeze bain
xegyi baigaab.
xai honoroor xe
leegyi hen. Ti
ondo Leeningr
sostaav tuxai d
Terenhee saa
nikov bol, ter
Leeningraadta
eneenei ceentrt
liinov, Mandel
sadai baihan tu
ba Rejngoolьdii
reg jabuulga tu
baigaa hen geze
ygehen baina.

SYYDLEGDEG RIAKOOVOI

Veşiinski: Sove
gemte jabuuigaa
xezee jabuulaza
te?
Serebriakoov: 19
mar Mraçkoovski
trockiis-zinoovjev
bii bolhonoi tuxai
ene ceentriin sostaa
hen baina. Myn un
xa boloo haa zapaa
baixa tus ene ceent
heniii medeesee her
Veşiinski: Ene du
taa iamaraar xandal
Serebriakoov: Nam
gentiin xereg bişe
trockiizmiin kontr
jabuulgahaa halaza
medyylge barihanş
revoliuucan hanal na
hen baigaa.
Veşiinski: 1929 ond
ge vg xedee taa
trockiist zandaa ygehe
Serebriakoov: Tiihen
roo trockiist zandaa
Saaşanь syydlyyleg
riakoov Gaagrada Pa
jaza uulzahan, traan
re xoroto xydelmer
kavkaazai trocki s te
ganizaacanuudii xy
xeregii bejedee abhan
jee xeleze ygebe.
Serebriakoov: 1924
jun, 1933 onoi hyv
bolxo, bi zam nebter
lai Komissariaadta
de A.M. Arnoolьd xad
port deere xorolol
felmer ii bejelyylxe
bolxe xөөrөldөө
xysed belen baihana
1924 ondo namda C
lam Livşic orozo

(Yrgelzelelenь 3-daxi

)VEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

(XOJORDOXI NIUURAI YRGELZELEL)

ıai naçaalьnig baigaa. ılьdtai xəereldəhenee xelee hem. Tiixedem rda zamda Zoorin geşgo bii jym, tereş xyjabuulza şadaxa gee 4 ondo bi Toomskiin naçaalьnig Miroonovii t deere xorolol xexe ide xamaaduulaa hem. ıa zam nəbterelgiin missaariaadta xydəlbaihan Fyfriaanski, Donbaas zamai na-i orologşo Jemşaanov amaaduulagdaa geze namda medegdehen

ıdo L. M. Kaganoovinsportь jirexedeпь, ypemnai handarxanь jixeer aigaa hem, noolьd gedeg hanaaa hen. Kaganooviçiin jaauuhan „xizaarmiin" teorii butaraoolьdii albanhaanь ajahan baigaa. Tiixeoolьd xadaa zam nebAradai komissariaadii orologşolo Liivşicze xeleed, traansport xe xolxioenyyd Liivmzuulagdaxa johotoi adxaa hen.

ndo Mdivaani Moskvaa akavkaazda xydəlmeri aza baina, ceentr bii ina geze Piatakoovtai edyyleed, manai zybı. Beeriiji terroordon kt tuxai asuudal urdam geze namda Mdivaani hen. Beeriiji terroora aaktajaa beledxexe boliuulangyi Staaliordoxo aakt beledxexe exilxiin zaıbari Piatide xojor ygee hemdi.

ki: Boliuulangyi?

akoov: Boliuulangyi.

ıki: Tiime xadaa, nege xynei ami xorolxo geze Mdivaa niiin duradxahanai orondo, taanar xojor xynei ami xorolxo geze duradxaabdi geze zyb oilgonoltoib?

Serebriakoov: Zyb daa. 1935 ondo Piatakoovtai daxin uulzaxadamnai yşee negen terroor aakt- nereleed xelexede, Jezoovoi aminda terroor aagt beledxexe tuxai asuudal garaa hen. Armeenidaxi daşnaaguudaar, Azerbedzaandaxi myssavatiistnuudar, Gryyzedexi gryyziin menşeviigyydeer negedeze boltoxo tuxai asuudal tabixii Mdivaanida daalgagdahan baigaa.

Veşiinski: Ene şiidxeberiee gyisedxexiin tula bodoto deere jyn xegdehen baigaab?

Serebriakoov: Daşnaag ba myssavatiistnuudtai xadanь gansal xolboo baiguulaab, minşeviigyydtei xadaa nairamdal batalxaab geze 1935 onoi hyyleer Mdivaani namda medyylee hen. Gryyzi bolbol Zakavkaazai teritoori deere ton ny heetei baixiin yndehen deere menşeviigyydtei kontaakt baiguulhan baigaa xa.

Veşiinski: Gryyzi eereingee erxe medelei nyleende Armeeni ba Azerbeidzaan xojorii abxa gy?

Serebriakoov. Tiixe. Gryyzi xadaa Zakavkaazda gol huuri ezelhen tusgaar gyren şuu.

Gyrenei gemnegşiin asuudalda syydlyylegşe Liivşic eereingee xolboo tuxai Serebriakooviin ygehen myşxeberiii zybşeebe.

Syydlyylegşe Piatakoov bolbol traansport deere xorolololoi xydelmeri jabuulxa tuxai Liivşicte zaabari ygheneе mederbe.

Janvaariin 25-nai ygleenei 11 sag boltor zabharlalga sonoskogdobo

(TASS).

vaariin 25-nai ygleenei zasedaani

Gerşe Looginovoi myşxeberi

ь „Kooks" treestiin er baihan, geişe Looginomyşxeze orobo. ondo paartihaa xeegıbaxadaa Piatakoovtoi Piatakoovoi ygeer, hoo xagasaab" gehen nedyylge ygeheneigee ışo xoişoo Piatakoovaatai bolzo terroriis ride orohonoigoo tuxai todorxoigoor xeerebe. aa xeerehenheeпь me-Piatakoovoi duradxa-2 ondo Kociybiinski, nko, Livşiis, Looginov ee byridehen troçkiis Ykraajnada togtohon jym xa. Ceentrtnai muu tiixe tiixe geed le geer dyyrze bainat gekoov tedeniii zemeledeg jym baina.

5 onoi zun Piatakoovaadam, Staalin, Moologanooviç gurbanda ba a deere Kosiıor, Poosjorto esergyy terroris alga) xexeer eris şuud e xeregtei geze zaabari en. Bii tiixedenь, Yka terroriis aaktnuudii xe goltoi goitoı xyldood baina geze xa baigaab,—geze Looginebe.

nski: Oldooşo xynyydn hen gy?

nov: Odeesa goorodto nkiin ud ridalgaar Kaovoi gryype bii bolood, a esergyy terroris ledxeze baigaa. Voroo esergyy terroriis aakt e baihan, Dneepre petin gryype Zyykov xylegşetei jym hen.

Saaşadaa, Looginov bol xynde azyiledberide handargalta ebdeltiiu xydelmeri yrgeneer jabuulxiin zaabari Piatakoovhoo abhan tuxaigaa xeerebe.

Veşiinski: Ene talaar jyy xexii Piatakoov tanda zaagaa hem?

Looginov: Oborooniin şanartai Kooksoxiimiiin azyiledberiin xiimiin salbari teeşe gol anxaralaa xanduulxa johotoit gehen jym.

Saaşadaa, xiimiin azyiledberide jamar jamar xorololto, jamar jamar haad todxor uşaruulza baihanaa, Soveed Xolboon dotor baihan gadaadiin faşistnuudtai barisuatai bolxo tuxai Piatakoovhoo direktiiv abahanaa Looginov todorxoigoor xeerene.

Gyrenei gemnegşe nyxer Veşiinski xede xeden asuudalnuudii Looginovto tabiza, Ykraajniin troçkiis organizaacada xamaadagşa Piatakoovoi direktiivii dyyrgelte bolgon gadaadiin gyrenei tagnuulşad aagidtnartai barisaa baiguulxa baihiin eliryylbe.

Iime direktiiv Ykraajniin troockotondo ygee hen gyt geze Piatakoovhoo huraxadanь, „tiigee hem" geze baina.

Syydlegdegşe Boguslaavskii myşxeberi

Veşiinski: Sibiir orondo jabuulhan xoroto tr. ckiis xydelmeriingee tuxai xeereze ygegti?

Boguslaavski: Sibiirei podpoolin troçkiis ceentrii baiguulxa tuxai Troockiin direktiivii Sosnoovskioor damzuulan abhan sag bolxo 1928 onhoo xoişo minii trockiis xydelmeri exilhen baina.

Ene ceentr, Muraalov udaridagşatai, Boguslaavski, Symeecki, Brooль, S y y r n o v, S o s u o o v s k i, Beloboroodov geşyydteiger anxan togtohon ba xozomonь Raadek jirexedee orolsohon baixa jym. Sibiirei ceentr Aalbcinaar horbolzolon Moskvaagai trockiis gryypetei barisaatai, Smirnoovoor horbolzolon 1932 ondo togtohon troocko-zinoovьjevtanai ceentrtei barisaatai baihan baina.

Piatakoovtai xezee, xaana uulzaa hemşi, jyy xeeree hem geze gyrenei gemnegşe nyxer Veşiinskiin huraxada, 1932 1933-1931 onuudta Arkomaaltanş, gertenş uulzaza, terroor xexe ba azaxuin şuxala halbarinuud deere hyidxel xorolol xexe direktiiv abhanaa Boguslaavski xeerene.

Yşee 1929 on baixada Troocкiin direktiiveer mexiin medyylge bariza paartida heergee orood baihan aad, xydelmerice edibxizeryylxii şuxalaşalhan Troockiiin direktiiv tuxai Piatakoovhoo zaabari abza, Muraabov, Boguslaavski, Symeecki gurban sostaavtai Sibiirei ceentrii 1932 ondo şinedxen togtoohon jym xa.

Sibiirei ceentrei terroriis xydelmerii Muraalov sexe udaridaza, azaxuin hyidxel xorololtiin xydelmeriii Boguslaavski udaridaza, Baruun Sibiirei Xizkomoi sexretaarь Eejxii xoroloxo terroriis aaktii Xodoraadze tyryytei gryype beledxeze baihan baigaa.

Ene Xodoraadze 1933 ondo Staaliniii alaxa daalgabaritaigaar Nikolai Ivanoov gegşii Moskvaa elьgeeheneinь tuxai Oomsk ba Toomskiin tymer zam deere hyidxel xorlolgiin yyrnyydii togtoohonoigoo tuxai, tere yyrnyydei xorlolgoor tymer zam deere gentiin ajuulai oloşorhon tuxai Boguslaavski yrgelzelyylen xelene.

Xodoraadze Şeestov xajoroi terroris gryypiin xazuugaar, Muraalov bol Arkomoveedai tyryylegşe Moolotovoi Sibiir orondo nege sovxoozdo jirexede terroriis aakt yildexii tere sovxoozoi direektor Kydriaşoovto daalgahan baixa jym. Myn Moolotovoi Kyzbaasta oşoo haanь terroriis aakt emxidxexii Şeestovto daalgagdahan baigaaşanь Boguslavskiin myşxeltehee elirebe.

Veşiinski: Kydriaşoov xenhee tiime daalgabari abhan baigaab?

Boguslaavski: Muraalovhaa.

Veşiinski: Zitkoov xenei ami xoroloxii beledxeze baigaab?

Boguslaavski: Ene bolbol Kaganooviçii alaxa geze Zitkoovoi beledxeze baihan terroriis aakt baigaa. Eneşji byri xozom, 1935 ondo hen daa.

Veşiinski: Zitkoovhoo bişe, yşee xen Kaganooviçiin ami xoroloxoor beledxeze baigaa hem?

Boguslaavski: Şeestov baigaal daa. Zyger Şeestov xadaa gansaş Kaganooviçto esergyy bişe, Sibiir orondo jireze magad zasagai gşyydte esergyy terroriis aaktnuudii yildxeer gryypeje belen bailgahan baixa.

Saaşadaa, nyxer Veşiinskiin asuudalda xariuusaza, Mosvaagai terroriist Beermant gegşei barsaatai baihanaigaa tuxai, tere Beermantiin hnu zebseg elontoi baixalanь Sibiir oroxii duradxahanaigaa tuxai Boguslaavski xeerene. Eneenee syydei urtaixi myşxelte deere Boguslaavski niuuhan aad, bain baitaraa medərheə baina.

Tyryyşeer jyynde niuuhan aad, xozomonь jyynde medərhen baigaabta, tyrmende baixadaa xaşaltanda oroo gyyt geze Veşiinskiin asuuxada, jamarş xaşaltanda oroo ygeib geze Boguslaavski xariuusaba.

Troockitonoi oroi tologoinuud ulas oronoo gadaadiinxinda xudaldaza baigaa jym geze medee ygei baihan xeberteigeer, Troockiin 1935 onoi bişegei ynen udxii Piatakoov Raadek xojor niuuhan xeberteigeer Boguslaavski şanalaaşa bolzo aaşalxa zuuraa: tedenei xelee xeleegyişhaanь ene zam maniii xaişanь abaaşaxab geze ugai jadaxadaa, jerin xydelmerişen ba kolxoozniigoi tuxaigaarş oilgoxo ujalgatai baigaab,—geze Boguslaavski xelebe.

Veşiinski: Tiigeed, xezee oilgoobto.

Boguslaavski: Nainaiji aarestalhan xoinoпь. Nege jixe nyxen xaranxii gangiin erjede baigaad tere ganga oruu mene mene unaxaa medeze baihan xyn şingi dosoogoo hanaza baigaab. Myşxeltiin tyryyşiin naiman yderei xoidtee, dyyrgexe yje tulaa, dyyrexe sag jiree geze medee hem.

Syydlegdegşe Drobniisei mysxeberi

1927 onoi hyyleer Troockitonoi niuusa xereg jabuulgada xamaadahan tuxai nyx. Veşiinskiin asuudalda xariuu bolgon syydlegdegşe Drobniisei myşxeberi ygexenь xadaa, 1929 ondo paartida daxin orohonoigoo hyyleer, 1932 onoi exinde Troockiis xereg jabuulgaa exilhen baina. Dunda Aazida xydelmerilexee oşxodoo, Satoonova ba Smiiglo gegşedtei barisaa baiguulxa daabari Piatakoovhoo abhan baina.

Tiin, Drobniis bol, Piatakoovoi tuhalamzaar ba Troockiis ceentrei şiidxeberiin - johoor, revoliuucada esergyy Troockitonoi xereg jabuulgii şangadxan bexizyylxiin tulada, 1934 onoi mai harada Baruun Sibiirь elьgeedehen baina. Eneentei xamta, Piatakoov bol gansal terroor xexe bişe, myn diversi ba xoro hyidxel xexe ton şine zorilgonuudii tabihan baina. Tereenhee saaşa Drobniisei xelexenь: ene xydelmeriin urdanai xorolooşodii ba revoliuucada esergyy yzeltei xynyydhee şuxala xereglegdexe kaadranuudii xanduulxa ba Baruun Sibiirte Şeestov, Lioonov ba Vladiimir Kosioortoi barisaa xexe xeregtei geze Piatakoov xelehen baina Keemerovoi kombinaadai barilgiin naçaalьnigai orologşo bolgon elьgeegdeed, baixadaa, Baruun-Sibiirei Troçkiis ceentrei xytelberilegşe Myraalovtoi uulzaza xeereldehen baina.

Veşiinski: Keemerov deere niutagai Troçkiistnuudtai uulzaa hen gyt?

Drobniis: Bi Keemerov jireed baixadaa exin tyryyn paarti ba soveedol organizaacanuudai etigel xyndii oloxo, tiigeed xynyydii eerein xydelmeride eisyylxii yxehen baigaab.

Tiin 1935 onoi maarta harada Kyzbaass ba ilangajaa Keemerovei xiimiin kombinaad deere minii jabuulza baigaa xoroto diversioon xydelmerii medexiin tulada, Piatakoov na nai duudahan baina. Piatakoov bol, erşemtei dobtolxiin xydelmeri jabuulxii Troocki erize baina geze xeleed, zebyyden eşexe xereg ygei geze temdeg lee hen. Tiigeed Keemerovoo busahan darui barilgiin naçaalьnig Noorkin, axalagşa inzeneer Kaarcev gegşedtei barisaa xeze, Noorkinoi zaxioohon ba Piatakoovoi zybşeehen tysebei johoor xydelmerileze exilee hemdi. Ene tysebei johoor, zasagai zaahan bolzor soo barilgiin gol yşaastguudii aşaglalgada oruulxagyi, ilangajaa oboroniin hyidxen xoroloxo xydelmeri jabuulxa xemzee xaruulagdahan baina.

Veşiinski: Oboroniin udxa şanartai azaxuinuudta gene gyt?

Drobniis: Tiigene. 1935 onoi namar Şeestov bol, Keemerovo namda jireed, şaaxtiin barilgii tahalduulxa, nyyrhe maltalgii bagadxaxa xemzeenyydii jabuulza baihanaa xeereed, Keemerovei rydnig deere urdanь xoroto xydelmeri xehen Peşexoonovii Keemerovei rydnig deere xereglexii namda zybşeerel ygehen baina.

Şeestov bol, Keemerovei rydnig deere gansaaraa xydelmeri xeze şadaxagyi baihan deerheenь, ene xeregte bi eeree orolsohon bainab. Bi naçaalьnigii orologşo, tiigeed ceentraalьno şaaxtiin naçaalьnig Noskoov, myn Şyybin ba Kyyrov gegşedtei barisaa xeze, tedenei tuhalamzaar xoroto xydelmeri xexe arga oloo hem.

Veşiinski: Keemerovoi procceessoor syydlyylegşe yneexil Noskoov, Şyybin, Kyyrov gy?

Drobniis: Tiime. 1935 onoi ijyylь harada Noskoov bol, „Centraalьnaja" şaagtii tehelee butalaxa beledxel xeze baihanaa namda xelee hen. Tiixedenь, bi eneeniii haişaagaa hem. lize tehergexedee zaabol xynei yxexenь damzaggyi baina geze Noskoov xelee hen. Tiixedenь, tee jyy geze, eneeni xexel xeregtei. Ene xadaa byri hain, jyyb gexede, ene bol xydelmerişedei hanal buruuduulxa ba tedenei hanalii eehed teeşe xanduulxa argii bidende olgoxo baina geze xelehen bainab.

Veşiinski: Tiixedee, ta şaaxtii tehelxe gehen Noskoovei tysebii gansal haişaagaa bişe, xydelmerişedei oloor yxexe yjede eeenii xexe zybşeerel ygehen bolno gyt?

Drovniis: Yxelgyigeer xoroto aakta xeze bolxo gy geze Noskoovhoo asuuxadam argagyi geeşe gee hen. Eneeneigee hyyleer, ende johorxoitogyi, eneeni xexel xeregtei geze xelee hen.

Veşinski: Tiixedee, ende xyn yxexel xadaa, xamaagyi yxeg gehen bolno gyt? Ta Noskoovii xyxieehen bolno gyt?

Drobniis: Tiine.

Veşiinski: Hyyldee bolzo, şaaxtii tehelee hen gyt?

Drobniis: Bi aavgustiin 6-da barigdaza tuşaagdaa hem. Tehelhen hyidxelge sentiaabriin 23-da boloo hen.

Tyryylegşe: Syydlegdegşe Drobniis, xerbee eneenei elirexe xada, ene xoroto diversioon aaktii xende toxoxo baigaabta? Eneen tuxai Noskoovto jamar zybşeerel ygee hemte?

Drobniis: Byxii gemiinь paartigyi specialistnuudta toxoxo hanaltai hemdi.

(Yrgelzelelenь 4-dexi niuurta)

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

(GURBADAXI NIULRAI YRGELZELEL)

Janvaariin 25-ai ydeşiin zasedaani

Ydeşiin zasedaani syydlegdegşe Myraalovoi nyşxelteer exilehen baina. Gyrenei gemnegşiin duradxalaar Baruun Sibiirei niuuca kontr-revoliuucaan ceentrte, eeremgee xamaadalga tuxai Myraalov xeleze ygee.

1928 onoo Noovosibiirsk xoroxo yrehee xoişo ene xytelmeri exilhen baihan gexe Myraalov xelehen baina. Baruun Sibiirei Troockiis ceentr Sibiirei emxi exigyi baihan troockiis „Kaadranuudii" negedxeze xoroloxo ba terroor jabuulxa gexe zorigeer Soveed zasagai temeseexe gehen zorilgotoi baigaa. Baruun Sibiirei troockiis ceentrei ujalganuudaa xubaaxadanь Myraalov terroorii xytelberilexe yyrge bejedee daaza abhan baina.

1932 ondo Şeestov, Sedoovoi damzuulan abşa Troockiin bişeg Myraalovta asaraza ygheen baina. Myraalovoi tere bişegy tailbarilhan medexedenь terroor xexe tuxai direektiv baigaa.

Myraalov tereneigee hyyleer, tere 1932 on soogoo xojordoxi bişeg Troockihoo abhan, Smirnoov ba Piatakoovtoi uulzaza, negedemel ceentr, paralleelin ceentr ba myn Toomski, Rykov ba Byxaarinhaa byrdehen baruunai yzel barimtalagşadtai ceentrei oi baihanii medehen baixa jym.

— Bi tedentei uulzaxadaa, tedenii aimxai zonuud geze medeeb. Piatakoov xadaa, baruunai yzelten, mynee urdanai baruunai yzelten bişe, tede er jixeer xubilaa geze namda xeleze yghen baigaa.

Saaşanь nyxer Moolotovoi aminda xyrexiin hedelge xehen tuxaigaa syydlegdegşe xelebe. Namda jixe taaramzatai xyn—şoofer oli geze medyylhen Şeestovto, Moolotovoi aminda xyrexiin daalgabari yghen baina. Zygeer tere hedelgenyy dheenь yre garaagyi baina.

Veşinski: Tere aakthaatnai yre garaagyi gy?

Myraalov: Ygei

Veşinski: Terrorjis aaktnuu dii xexee bolixo geze bodohon gyt, ali yre garaagyi gy?

Myraalov: Yre garaagyi.

Nyxer Veşinski, xaişan geze Moolotovii alaxa gehen baigaabta, xeleze ygegyi geze syydlegdegşede duradxana. Syydlegdegşe Myraalov ene „zoxiogyi" teeme tuşaa delgerenggyiger xelexe duragyi baiba. Ygmag geheer, durata duragyi yseen ygeer xariuusahan baina. Nyxer Moolotovoi huuza jabahan avtomobilиin ajuulda (katastroofada) oruulaza, terrorjis aakt xegdexe baigaa. Maşinaa jabadai dundanь „Kanaavkan" oruu oruulza ajuul xexe baihan aad, tere yjedee şooferiinь ееrее yxelsexee zyr xeleegyi deerhee Moolotovoi aminda xyreze şadaagyi baigaa.

Gyrenei gemnegşe, Şeestovto xandana.

Şeestov tel, Moolotovoi aminda xyrexiin tulda xegdehen teleeexei tuxai delgerenggyigeer xeleze ygbe.

Ene tel „Kanaavkans" bişe ton ondoo xereg tyxleeregdehen baigaa. Avtomaşinanь xyted tyrgen jabadai soogoo (urda teenь ereşoogdehen gazarta, Prokoopьjevskiin 5 dugaar şaaxtiin xazuuda) 15 meetr şyngegii jaama oruu unaxa johotoi baigaa. Xerbee şooferoi jaama oruu erexoo „zyrxeserel" urdaнaanь unid teeedxegdeed ba hen aşaanai maşina garşa, nyxer Moolotovoi huuza jataлan maşinii daraza jaama oruu unagaaxa gehen baigaa.

Myne syyolyyleggşedei sanaal deere huuza baigaa şofeer Arnooldi „zyrxeserggyi" yrexee maşinii ngaa tyylin zyylenь uşaahan baigaa. Tiixedenь uruuhaaнь jataahan aşaanai maşinii şofeer „xereg jahala hainaar tyrexenь geze bodood xazuugaaranь yrgerşehen baina. Zygeer ryynee zyylenь xyseд „hatuuar" muşxaagyi baigaa. Maşinanь oruugaa xazaza unahanş tol huuza jataagşad bygede amidii ylidehen baina.

Syydlegdegşe Arnooldhoo asuuxadanь, tere nyx. Moolotovoi aminda xyrexiin hedelge xegdehenii byri bataadxaza ygbe.

Myraalovoi saaşadaa xelehen deerehee ba Myraalov Şeestov xojorto jixe xuusa taaramzatai asuudalnuudii tabihan deerehee, Baruun Sibiirei ceentre, nyxed Ejxe ba Ordzonikidzeiin aminda xyrexiin jabuulga xeze baihan, Sibiirei azaynelberiinyyd ba traansport deere jabuulagdahan xorologo ba diveersiin aaktnuudii bygediinь Myraalovoi medexe baihanь eliryylegdehen baina.

Udaanь syydlegdegşe Şeestovii myşxelte bolbo, terenei xelehenь:

1923 onhoo troockiist baihan, 1927 onhoo, eeremgee paartiin organizaaciada troockiin yzel daxaxa bolnoob geze xuurmag medyylge yghenhee xoişo xojor niuurtanai zamda orohon baina. Koontr-revoliuucan xuudahanuudii xebledeg, troockiistnuudai niuuca tipograafiii xytelberiledeg baigaa. Tiigeed tere xuudahanuudaa taraadag baihan jym xa. 1926 ondo Troockitoi niuuraaraa uulzaa. Moskvaada troockiistnuudai niuusa suglaanuudai bolxodo myn Piatakoovtoi uulzadag baigaa.

1931 onoi mai hara soo Piatakoovoi tuhalamzaar, terenei tolgoilozo baihan byleg xydelmerii gşedtei Berliin orohon baina.

Tiixede Şeestov „Vostook yygolьdo" xydelmerileze baigaa.

Berliinde Şeestoov gurbadaxi Sedoovtoi uulzaxadanь, terenь Troockiin „şine bodomzotoi" taniilsuulhan baina. Myn Smirnoov ba Piatakoovtoi uulzadag baigaa. Troockiin „şine bodomziin" johoor: Ejxii alaxa, Kyzbaasta xorologo ba diveersi xegdii bejelyylxiin tulada Şeestovoi xexe bodoto xydelmeriin prograamma Berliinde zoxiogdohon baina. Germaanida „Frejlix-Kliujfelь-Dejliman" geze fiirmetei xolboo xeze, fiirmiin direektoroi zaabariaar, şpionaaz ba diveersi xexiin tulada yrehen daalgabarii sag yrgelze dyyrgeze baixa, Germaaniihaa elьgeegdehen şpioon tagnuulşadai xydelmeride arxa g. m. ujalganuudii abhan baina. Fiirmenь, SSSR-ei troockiistnuudai Sedoovtoi xolboo baiguulxa jabadaldanь tuhalxa ujalga abhan baixa jym.

Şeestov SSSR-te busahanhaa xойşo, aarestada oroxo xyrteree deere duisagdahan xydelmerii jabuulhan baina. Troockiis xydelmeri jabuulxiin tylee elьgeegdehen Kyzbaasai axalaşa inzeneer Strojlov gegşe Şeestoovoi ynen tuhalagşa baigaa. Strojlov Germaaniiin tagnuulşadtai xolbootoi geze Berliinde baixadaa Şeestov medehen baina.

Kyzbaasto mergezelted geeşebdi geze xydelmerileze baihan, Germaanihaa elьgeegdehen tagnuulşad, diveersaantnuud—Şebeesto, Floorem, Kaan, Ştejn, Bayngarterneer, Zemeregeer gegşeetei Strojlov Şeestovii taniilsuulhan baina.

Şeestovoi, Germaaniiin aagentnuudta xamta Soveed orondo ba Kyzbaasai xydelmerişedte esergyy, duuldaa yzegdeegyi buzagai gemte jabuulganuudii xehэniinь elireze garaa. Şaaxtanuud soo 60 daxin tyimer xehen, elektrostaancanuud ta tyimer xedeg, toherelte xeze xeden olon xyniii alahan ba xeden milioonoi garza gai uşaruulhan baina.

Nyxer Veşiinski Şeestovhoo asuun: syydedeggşe, alalga ba tonuul xexe g. z. sexe tolgoin xeregte xanaadaxaar xeden olon gemte jabuulganuud xegdehen baigaa gy, xeleze ygegti?

Şeestov: Baigaaldaa.

Saaşaa elireheniinь, şaaktadamnai zoxioogyixenyyd uşaralnuud yzegdene, xorololgiin xydelmeri jabuulagdaza baina geeş xa geze xariuusalgatai ba xyndetei xytelbэriligşe geze Şeestovto ynen sexe inzeneer Bajaarşinovoi medyylxedenь, „haindaa bi xemzee abxab" geze Şeestov xeleed, tere caraa Çerpyyxiniii jiryylze Bajaarşanovii alaxiin zaxiralta ygexedenь, terenь ene zaxiraltiinь daraa dyyrgehen baina. Myn Anzeenskiin baankii tonozo abhan 164 mingan tyxerig myngee terroriis gryypenyydeingee dunda xubaahan baina.

Eneegeer xuuşanai troockiist, spioon, diversaant, aluurşa ba tonuulşa Şeestovii myşxeltii dyyrgeze, syydei ydeşiin zasedaani xa gdaba.

Byxii delexein azalşanai Ekedo zigşyyritei muuxaigaar han xoroton daisadii ygei b... usadxaxa

Aguu jike Soveed oronoi byxii faabriguud, zavoodnuud, kolxoozuud ba alban gazarnuudaar olon tooto miitingnyyd bolzo baina. Xaratai xorotoi, delo o daxin şoologdohon, faşiizmiin gerəzete noxoinuud Piatakoov, Raadek ba tedentei xamtaragşadii duulaxadaal xydelmerişed, kolxoozniguud ba intelligeencener oi uxaandaa zirxeze, duraa gutan zebyygeer ygenyyoii xelene.

Moskvaagai „Şaarikopodşiipnig" zavood i ceexnyydeer bolhon miitingnyyd deere xydelmerişed bol ede aradai daisadii xaira gamgyi daraxiin erilte xebe.

— Inag voozdьnarai ami bejiii byri heigeligeer byri xiorxoor gamnaxabdi. Revoliuucan heremzii erid deeşelyylxe jaaşagyi şuxala. Manai alxam tyriii buzarlaxaa ermelzeze baigaa byxii xorotonii, şpioonguudii xuu eliryylxe johotoibdi. — geze maaster koms mool Moiseejev medyylne

Şaarikiin ceexe miiting deere xydeln xoroton daisad tro haa gadana, tedeni guibaldahan baruu dyd Buxaarin ba F zergiin noxosuudii s dali deere huulgaza gyigeer xeheexii eri

Erdemted, Baltii dalain seregşed, nuud aradai daisad, ee aldaza, xara faş lehenşedii xaira g raxii erine.

Myn Miinskede, A Sverdloovskada, M skada, Taşkeentda ba roduudaar olon ming hee byridehen m bolbo.

Ede miitingnyy abtahan togtoolnuud noo troockiistnuudai xaruunuudhaa sebe toibdi" geze bişene.

Diileze abhan jyymee xendeş yxe

Ulaan-Ydiin miaxanai kombinaadai barilgaşan ba montaazniguud xamta 800 şaxam xyn janvaariiin 25-ei yder miitinge xebe.

Ende BK(b) Paartiiin Mozkomoi biyroogoi geşyyn nyx. Adaamçikovaa revoliuucada esergyy troockitonoi „paraleelь no ceenterte" xamaadahan Piatakoov, Serebriakoov, Raadek Sokolьnikov, Livşic ba busadii syydleze baihan uxai hyylşiin medeenyydii todorxoigoor xeleze ygebe.

Mynee proletaariiin syydei erda zogsood ba han ede Exe orondo urbagşad, şpionguud, diversaantnuud Iydyyşka Troockiin zaabariaar manai Soveed gyren te ali xiriin jix xoroto hyidxel xeze baihan tuxai duulaxadaa, xydelmerişed aixabtar jixeer duraa gutaza, dosoogoo bagtaaza jadan baiba.

Manai socialiis Exe oronoi xyse şadal yder byri nemeze, byxezeze baina. Bidende diildeşgyi baatar Ulaan-Aarmi bii. Bidenii aguu jixe Staalin ilaltahaa ilaltada udaridaza jabana—geze nyx. Adaamçikovaagai xelexedenь, naimanzuun xydelmerişed nerjese aligaa taşana.

Tereenei hyylde, şed xoino xoinohoo gaad, yge xelebe. ree 10 garan xyn yg

—Oktiaabriiin rev xede bidener baga adxaza, erxim hain aldaa nerdi. Tiige il ltaa, ene haixan E bide xendeş xezees y bdi!—geze slieeseri y gadiir nyx. Paralik

—Bideniii diildeşeg Ulaan-Aarmitai, bid ba sesen voozdь Staa daza baina, bideniii exe or noo xamagaal hyylşiin duhal şuhai tar temesexeer xeze baina geze manai d gadaadiin daisad, by liis delexei medeze ba nyx. Goziijev xelebe.

— Exe orondo ur şiizmiin aagentnuud ede aradzonoi daisa delexei deere jabuulx daza alaxi ba myn muuxai xeregte xama naa ileeze bahan B ton xetuugaar x sex -ei Jixedeede Syydi geze xydelmerişedei şiidxebe.

Xorotoniii xoggyi halgaxa

Soveedto esergyy troockiis paraleelin ceentrii emxidxehen muuxai xaratai daisadai elirhen tuxai medee-elii Ulaan-Ydiin teermiin kombinaadai 300 garan xydelmerişei gynzegyigeer duraa gutan sonosobo.

Temesehen ilaltiimnai buliaaxa, exe oroniii nnai xoroloxo, inag voozdьnarainnai amindа xyrexe geze beledxeze baihan aradai da sad, noxosuudii buudan alxii SSSR-ei Jixedeede syydei seregei koleegihoo erinebdi.

Revoliuucan herem deere yrgeze, soveedt troockiistnuudai amil tabixagyibdi. Socialii seeji byri yrgedxeze novtanai meetodeer riee ulam uragşanь jabuulja, geze st to korь nyxer Kyzni gadiirnuud: Vlaasov Alekseejev R. ba bi xedyyd yge xelebe

Şalgalta ygei

Booxonoi aimagai byxii somonuudai şalgaltiin komissnuud jyyş xengyi. Şalgalta geeşe gansal alduu dutuugai bolhon xoino honorzuulxa gehen xydelmeri bişe urda h renxiilyylxe zorilgotoi baihanii. Booxonoi aimagaixid xereglenegyi, eneen deerhee somonuudta bolhon san zeeriiin yrilte xulgainuudai xeze e yni yngerşehen xoino eliryylegdedeg baina. Bilşei soveedoi tyryylegş Ceren 3000 tyx eeree ygei bolş g. m. uşarnuud ol

Booxonoi aimag legşed, şalgal i n delmeri haizaruulx gen hanalaa tabii

Xariuusalgata reda orologşo D. ARD

Hyylde medexedem Staalinai ner. arteelai geşyyn Ceren Galdanai-Bimbiin gedeg bandiid Caldan Daşiin xybyyn kolxoozoi azalda jabadaggyi, xendeş medelee ygeiggyi, geşyydei dunda hemeexeneer xoroto agitaaca xedeg, johotoi daisanai aagent baigaa.

Angiiin daisan usadxagdabaş, tereenei ylegdel xog boguud ende tende xorgodozo yleed, xoroto jabuulgaa hemeexeneer xeze baina. Daisanai taaktika ton ondoo boloo. Ydeşe ygleexenyyr ailnuudii xehesegeegeed, ybeged xygşedeer saixaniinь uulsaza huuxa zuuraa, paarti ba zasagai jabuulgada esergyy xarşa agitaacaa jabuuldagii taanar eneen deerehee xarana bezet. Usadxagdahan angiiin da sadai eedegyi ylegdelnyyd eneegeerees xolo oşoxogyi. Hebeş, komunistnar, komsomoolşuud, soveedoi ba kolxoozoi aktiiv revoliuucan heremzee deere yrgeze, alxam byrideo daisanaa tanixa johotoi. Ene talaar Alxaniin somondoxi paarti-komsomooloi organizaacanuud, soveedoi ba kolxoozoi aktiiv huludaad baina gebel zoxino.

Şara Xaliuun

şyymzelelei temdeglelnyyd *)

*) „Ynenei" janvaarь 20-nai 20 dugaartai hyylde gargagdahan zyilei duulaxanь Verstaalьşig Damdin ba gazeed gargagşa Nimiin gemeer taharşahaniin daxin tolilogdobo.